

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
"НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"**

Проект

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти
у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів і
природокористування України
"Ніжинський агротехнічний інститут"

Ніжин – 2020

1. Загальні питання

1.1. Положення про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут" (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти" (розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р), "Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут" з метою посилення практичної складової підготовки здобувачів вищої освіти та забезпечення якості освіти на рівні сучасних вимог.

1.2. Положення визначає підстави, умови та порядок здобуття вищої освіти за дуальною формою у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі – Інститут).

1.3. Під дуальною формою здобуття освіти розуміється спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору (стаття 9 пункт 10 Закону України "Про освіту").

1.4. Положення визначає порядок укладання договорів про організацію дуальної форми здобуття вищої освіти (далі – договорів) між Інститутом, здобувачами вищої освіти і підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання (далі – суб'єкти господарювання).

1.5. Метою впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти є підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Спільним завданням Інституту й суб'єкта господарювання є набуття здобувачем вищої освіти практичних компетентностей, які дадуть йому змогу швидко адаптуватися до умов професійної діяльності.

Основними завданнями навчання за дуальною формою є:

- зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки;
- забезпечення взаємозв'язку, взаємопроникнення та взаємовпливу різних систем (наука і освіта, наука і виробництво чи громадський сектор) для впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти;
- підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечення економіки високо кваліфікованими фахівцями;
- посилення ролі стейкхолдерів-роботодавців та фахових об'єднань у системі підготовки кваліфікованих кадрів від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;
- модернізація змісту освіти з метою приведення їх до відповідності сучасному змісту професійної діяльності;

- підвищення рівня конкурентоздатності випускників Інституту в умовах глобалізації та сприяння росту рівня зайнятості молоді;
- скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності;
- підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання.

1.6. Рішення про запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти або її окремих елементів для тієї чи іншої освітньої програми приймається науково-методичною радою факультету та затверджується наказом директора Інституту.

1.7. Інформація про можливість навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти оприлюднюється на офіційному сайті Інституту.

1.8. У цьому Положенні терміни вжито у такому значенні:

Координатор навчання за дуальною формою від Інституту – посадова особа Інституту, яка відповідає за організацію навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти та призначається наказом директора.

Координатор навчання за дуальною формою від суб'єкта господарювання – посадова особа, яка відповідає за організаційно-методичний супровід навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти та призначається керівником суб'єкта господарювання.

Куратор дуального навчання – науково-педагогічний (педагогічний) працівник Інституту, який контролює виконання індивідуального навчального плану дуального навчання і програми практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття вищої освіти та призначається наказом директора.

Навчання за дуальною формою – це форма організації освітнього процесу для здобувачів вищої освіти денної форми, що здійснюється на основі встановлення рівноправного партнерства Інституту та суб'єкта господарювання, що володіє ресурсами, необхідними для здійснення практичного навчання здобувачів вищої освіти на робочому місці в поєднанні з виконанням посадових обов'язків відповідно до трудового договору, з метою набуття останніми досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптації в умовах реальної професійної діяльності.

Наставник дуального навчання – кваліфікований працівник суб'єкта господарювання, який керує навчанням здобувачів вищої освіти на робочих місцях відповідно до програми практичного навчання на робочому місці та призначається керівником суб'єкта господарювання.

2. Організація дуальної форми здобуття вищої освіти

2.1. Ініціювати організацію навчання за дуальною формою може Інститут, суб'єкти господарювання та здобувачі вищої освіти. Роботодавці можуть звертатися до Інституту з ініціативою щодо запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти за спеціальностями, в яких вони зацікавлені.

2.2. Інститут призначає координатора дуального навчання від Інституту для забезпечення організації навчання за дуальною формою та ефективної комунікації між всіма зацікавленими сторонами.

2.3. Для організації здобуття вищої освіти за дуальною формою можна залучати суб'єктів господарювання, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і які можуть забезпечити практичне навчання на робочих місцях для здобувачів вищої освіти.

2.4. Діяльність суб'єкта господарювання щодо організації практичного навчання здобувача вищої освіти на робочому місці під час здобуття вищої освіти за дуальною формою не потребує ліцензування.

2.5. Здобуття вищої освіти за дуальною формою здійснюється відповідно до освітніх програм Інституту. Особливості організації освітнього процесу за дуальною формою відображаються в навчальних планах.

2.6. Інститут відповідає за реалізацією освітньої програми в повному обсязі. Суб'єкт господарювання, що є партнером організації дуальної форми здобуття освіти, відповідає за реалізацію програми навчання на робочих місцях, визначеної у договорі.

2.7. Інститут має право організовувати навчання за дуальною формою для здобувачів вищої освіти, які навчаються за денною формою та виявили особисте бажання, а також пройшли відбір у суб'єкта господарювання. При переході на дуальну форму здобуття вищої освіти за здобувачем вищої освіти зберігається джерело фінансування, стипендія та пільги, якщо такі є.

2.8. Процедура відбору здобувачів вищої освіти для навчання за дуальною формою реалізують Інститут спільно із суб'єктами господарювання.

2.9. Інститут має право організовувати навчання за дуальною формою для груп чи окремих здобувачів вищої освіти з метою забезпечення їх індивідуальної освітньої траєкторії.

2.10. Для організації здобуття вищої освіти за дуальною формою використовують різні моделі:

- інтегрована модель: модель поділеного тижня (кілька днів протягом тижня в Інституті, інша частина тижня – на робочому місці);
- блочна модель: навчання в Інституті та на робочому місці за блоками (2 тижні, місяць, семестр);
- часткова модель: частина навчання на робочому місці покривається за рахунок навчання у навчальних центрах;
- інші.

2.11. Організація та проведення дуальної форми здобуття вищої освіти в Інституті проводиться відповідно до:

- Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти;
- Положення про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти в Інституті;
- програми дуальної форми здобуття вищої освіти, термінів проходження практичної складової навчання, розкладу занять, наказів, іншої нормативної документації з питань організації освітнього процесу;
- договору про дуальну форму здобуття вищої освіти між Інститутом, суб'єктами господарювання та здобувачем вищої освіти.

2.12. Форму типового договору про здобуття вищої освіти за дуальною формою затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2.13. Практичне навчання на робочих місцях є складовою освітньої програми, обліковується у кредитах ЄКТС і має становити не більше 30% від загального обсягу кредитів. Контроль за виконанням програми практичного навчання на робочому місці здійснюють спільно суб'єкт господарювання та Інститут.

Програма дуальної форми здобуття вищої освіти розробляється деканатом факультету і погоджується із суб'єктом господарювання. Програма передбачає: засвоєння здобувачами вищої освіти загальних та професійних компетенцій зі спеціальності, відповідно до освітньої програми та її компонентів; набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду з урахуванням змісту програми підготовки фахівців; поєднання набуття практичного досвіду на підприємстві та навчання в Інституті.

2.14. Облік виконання обсягу освітньої програми за дуальною формою здійснюється відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу у ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут" і передбачає два основні документи: щоденник-звіт дуальної форми здобуття вищої освіти та відомість обліку успішності. Оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти здійснює Інститут спільно із суб'єктом господарювання.

2.15. Для організації і проведення дуальної форми здобуття вищої освіти Інститут:

- забезпечує виконання Програми дуальної форми здобуття вищої освіти відповідно до освітньої програми та стандарту вищої освіти, несе відповідальність за якість підготовки здобувачів вищої освіти;

- укладає трьохсторонній договір про дуальну форму здобуття вищої освіти з суб'єктом господарювання та здобувачем вищої освіти;

- спільно з суб'єктом господарювання розробляє та затверджує програму дуальної форми здобуття вищої освіти та терміни проходження навчання;

- погоджує з суб'єктом господарювання персональний склад здобувачів вищої освіти;

- видає накази щодо організації дуальної форми здобуття вищої освіти та направлення здобувачів вищої освіти на суб'єкт господарювання;

- спільно з суб'єктом господарювання організовує та проводить оцінку загальних та професійних компетентностей здобувача вищої освіти, веде облік успішності за програмою дуальної форми здобуття вищої освіти.

2.16. Для організації і проведення дуальної форми здобуття вищої освіти суб'єкт господарювання:

- укладає трьохсторонній договір про дуальну форму здобуття вищої освіти з Інститутом та здобувачем вищої освіти;

- спільно з Інститутом розробляє та затверджує програму дуальної форми здобуття вищої освіти, терміни проходження навчання, план заходів із

забезпечення освітнього процесу та забезпечує реалізацію програми дуальної форми здобуття вищої освіти;

- погоджує з Інститутом персональний склад здобувачів вищої освіти, які направляються на навчання;

- приймає здобувачів вищої освіти на навчання в кількості та терміни, погоджені з Інститутом;

- знайомить здобувачів вищої освіти з правилами внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці та пожежної безпеки, можливостями працевлаштування на підприємстві тощо;

- проводить інструктажі з техніки безпеки зі здобувачами вищої освіти;

- закріплює за кожною групою (особою) наставника з числа найбільш кваліфікованих фахівців;

- забезпечує реалізацію програми дуальної форми здобуття вищої освіти на суб'єкті господарювання та створює умови для його проведення;

- залучає до оцінювання професійних компетентностей здобувача вищої освіти за результатами навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти.

2.17. Інформація про здобуття вищої освіти за дуальною формою має бути відображена у документах про освіту (додаток до диплома).

3. Порядок зарахування здобувачів вищої освіти на навчання за дуальною формою

3.1. Учасниками реалізації дуальної форми здобуття вищої освіти є здобувачі вищої освіти (студенти) і науково-педагогічні працівники (НПП) Інституту з одного боку і працівники суб'єкта господарювання – з іншого.

3.2. Відбір здобувачів для залучення до дуальної форми здобуття вищої освіти проводиться, як правило, після отримання заявки від суб'єкта господарювання з визначенням потреби у фахівцях та терміну дуальної форми здобуття вищої освіти, на основі чого в Інституті оголошується про початок набору на дуальну форму здобуття вищої освіти.

3.3. Підставою для організації навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти є заява здобувача вищої освіти денної форми в деканат факультету або, у разі недосягнення повноліття, заява одного з батьків чи інших законних представників, успішне проходження здобувачем вищої освіти процедури відбору, яку реалізують суб'єкти господарювання спільно із Інститутом, та підписання трьохстороннього договору і трудової угоди.

3.4. Після підтвердження наміру від суб'єкта господарювання щодо організації здобуття вищої освіти за дуальною формою з конкретним здобувачем вищої освіти, Інститут готує трьохсторонній договір про дуальну форму здобуття вищої освіти і спільно із суб'єктом господарювання розробляє та погоджує індивідуальний навчальний план.

3.5. На підставі заяв (проведеного конкурсного відбору серед претендентів) та укладеного трьохстороннього договору оприлюднюється наказ директора Інституту про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти. Проект наказу вносить декан факультету не пізніше,

ніж за два тижні до початку навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти на суб'єкті господарювання. У проекті наказу має бути відображено:

- інформацію про здобувача/здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття вищої освіти на суб'єкті господарювання;
- місце і термін навчання на підприємстві;
- відповідальна особа з організації та виконання програми дуальної форми здобуття вищої освіти в Інституті та на підприємстві з числа працівників.

3.6. Форму та зміст поточної атестації здобувачів вищої освіти визначає Інститут спільно із суб'єктом господарювання відповідно до вимог освітньої програми.

3.7. Навчання здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття вищої освіти здійснюється, як правило, з початку навчального семестру за наказом директора Інституту.

3.8. Під час навчання здобувача вищої освіти за дуальною формою чи в разі передчасного припинення дії договору про дуальну форму здобуття вищої освіти за здобувачем вищої освіти зберігається джерело фінансування освітньої послуги (бюджет, контракт за власні кошти, контракт за кошти юридичної особи).

3.9. Для здобувача вищої освіти, що навчається за кошти державного бюджету, у разі продовження навчання за дуальною формою чи передчасного припинення дії договору про дуальну форму здобуття вищої освіти за здобувачем вищої освіти зберігається право на отримання стипендії та інших соціальних гарантій згідно з чинним законодавством.

4. Права та обов'язки Інституту в реалізації навчання за дуальною формою

4.1. Після прийняття рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти за обраними освітніми програмами в Інституті затверджуються відповідні внутрішні документи та призначається координатор навчання за дуальною формою від Інституту.

4.2. Координатор навчання за дуальною формою від Інституту:

- організовує пошук та попередній відбір суб'єктів господарювання, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і може забезпечити формування програмних результатів навчання;
- ініціює та реалізує переговорний процес з суб'єктами господарювання щодо спільного впровадження дуальної форми здобуття освіти;
- готує та узгоджує двосторонні договори про співпрацю з суб'єктами господарювання щодо партнерства в організації здобуття вищої освіти за дуальною формою;
- проводить інформаційну роз'яснювальну роботу серед здобувачів вищої освіти щодо особливостей та переваг здобуття вищої освіти за дуальною формою;

- координує організацію відбору здобувачів вищої освіти, які бажають перейти на дуальну форму здобуття вищої освіти та погоджує їх персональний склад з суб'єктами господарювання;
- організовує обговорення із суб'єктами господарювання змісту відповідних освітніх програм на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців;
- ініціює і контролює створення та узгодження програми навчання на робочих місцях;
- ініціює та контролює створення індивідуальних робочих навчальних планів;
- готує та погоджує з усіма сторонами договори про дуальну форму здобуття вищої освіти;
- забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та вирішення поточних проблем, що можуть виникати;
- ініціює та контролює призначення куратора навчання за дуальною формою для групи здобувачів вищої освіти за дуальною формою;
- координує роботу кураторів навчання за дуальною формою;
- контролює проведення позапланового інструктажу здобувачів вищої освіти з безпеки життєдіяльності в разі переходу на навчання за дуальною формою;
- бере участь в аналізі результатів та якості навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти і вносить пропозиції керівництву Університету щодо її поліпшення.

4.3. Куратор навчання за дуальною формою:

- формує індивідуальні навчальні плани, враховуючи потреби суб'єкта господарювання;
- забезпечує поточний контроль за виконанням індивідуального навчального плану;
- підтримує постійну комунікацію із здобувачем вищої освіти та представниками суб'єкта господарювання (зокрема, наставником дуального навчання) з метою вчасного вирішення поточних питань та забезпечення виконання освітньої програми в повному обсязі;
- за потреби ініціює внесення змін до індивідуального навчального плану в процесі навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти.

4.4. Інститут за потреби надає своєчасну методичну допомогу з організації навчання на робочих місцях співробітникам суб'єктів господарювання, задіяних в організації навчання за дуальною формою.

4.5. Інститут може звертатися до суб'єктів господарювання із запитом щодо стажування в його підрозділах науково-педагогічних та педагогічних працівників.

4.6. Для контролю якості навчання Інститут має проводити регулярні зустрічі зі суб'єктами господарювання (не рідше одного разу на рік) та забезпечити зворотній зв'язок від здобувачів вищої освіти за участі куратора

про відповідність теоретичної та практичної частин програми навчання на робочих місцях.

4.7. Інститут забезпечує можливість проведення спільного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за дуальною формою за участі представників відповідних суб'єктів господарювання.

5. Права та обов'язки суб'єкту господарювання в реалізації навчання за дуальною формою

5.1. Суб'єкт господарювання:

– може ініціювати налагодження співпраці з Інститутом щодо підготовки фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти;

– може вносити пропозиції щодо зміни змісту освітніх програм та оновлення навчальних планів, ініціювати створення нових освітніх програм у порядку, визначеному законодавством;

– призначає координатора навчання за дуальною формою від суб'єкта господарювання для забезпечення організаційно-методичного супроводу навчання за дуальною формою здобуття освіти та ефективної комунікації з Інститутом;

– призначає здобувачеві вищої освіти наставника дуального навчання з найбільш досвідчених кваліфікованих фахівців;

– проводить необхідні інструктажі з техніки безпеки та охорони праці здобувачів вищої освіти на виробництві;

– забезпечує відповідність робочих місць на підприємстві визначеним критеріям щодо для організації навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти;

– створює умови для підвищення професійного рівня працівників, які здійснюють навчання здобувачів вищої освіти на робочому місці (наставників);

– організовує погодження тристоронніх договорів про дуальну форму здобуття вищої освіти та відповідні індивідуальні навчальні плани.

5.2. Координатор навчання за дуальною формою від суб'єкта господарювання:

– відповідає за співпрацю з Інститутом з питань узгодження (створення, перегляду та удосконалення) освітньої програми, за якою навчатимуть за дуальною формою та індивідуальних навчальних планів;

– бере участь у відборі здобувачів вищої освіти, які бажають перейти на дуальну форму здобуття вищої освіти за відповідними освітніми програмами;

– супроводжує реалізацію практичної складової дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньої програми та індивідуального навчального плану;

– забезпечує неперервну комунікацію з Інститутом;

– здійснює контроль за розподілом та своєчасним переміщенням здобувачів вищої освіти у структурних підрозділах суб'єкта господарювання;

– бере участь в аналізі результатів та якості навчання за дуальною формою здобуття освіти і вносить пропозиції своєму керівництву щодо її поліпшення.

5.3. Наставник дуального навчання:

– здійснює керівництво навчанням здобувачів вищої освіти у відповідності до програми практичного навчання на робочому місці та індивідуального навчального плану;

– сприяє адаптації здобувача вищої освіти до робочого місця;

– бере участь у оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти за дуальною формою спільно з уповноваженими представниками Інституту;

– може проходити спеціальну методичну підготовку щодо здійснення керівництва навчанням здобувачів вищої освіти на робочих місця, в тому числі на базі Інституту.

5.4. Суб'єкт господарювання може надавати можливість стажування на виробництві науково-педагогічним (педагогічним) працівникам Інституту.

5.5. Суб'єкт господарювання може пропонувати здобувачам вищої освіти за дуальною формою укладання/продовження трудового договору після завершення навчання.

6. Критерії досягнення результатів навчання для Інституту, здобувачів вищої освіти та роботодавців

6.1. Для Інституту:

– підвищення конкурентоспроможності здобувачів вищої освіти на ринку освітніх послуг;

– доступ до актуальної інформації про поточний стан розвитку професій та видів діяльності, щодо яких Інститут готує фахівців з вищою освітою;

– підвищення якості освіти за рахунок адаптації освітніх програм до вимог роботодавців;

– розширення можливостей для прикладних наукових досліджень та підвищення кваліфікацій викладацького складу.

6.2. Для здобувачів вищої освіти:

– поєднання отриманих в Інституті теоретичних знань з практичним досвідом роботи на підприємстві, адаптація до першого робочого місця;

– збільшення шансів на отримання першого робочого місця після завершення навчання в Інституті;

– набуття до завершення навчання стажу роботи, необхідного для подальшого професійного зростання, а також реалістичного бачення шансів власного кар'єрного шляху;

– отримання практичного досвіду під час навчання та можливості заробітку (отримання грошової винагороди) в процесі дуального навчання.

6.3. Для роботодавців:

- вплив на процес підготовки фахівців з метою формування в них актуальних для підприємства фахових компетентностей з урахуванням стандартів вищої освіти;
- отримання кваліфікованих кадрів, готових якісно працювати без додаткових витрат на адаптацію до робочого місця або на перепідготовку;
- відбір (під час дуального навчання) здобувачів вищої освіти для їх працевлаштування на підприємстві після завершення навчання в Інституті.

7. Порядок укладення договору

7.1. Договір про дуальну форму здобуття вищої освіти укладається між трьома сторонами: Інститутом, суб'єктом господарювання, здобувачем вищої освіти.

7.2. Договір про дуальну форму здобуття вищої освіти укладається у трьох примірниках, один з яких зберігається в Інституті, другий – у суб'єкта господарювання, третій – у здобувача вищої освіти.

7.3. Договір може бути розірваний на вимогу однієї із сторін у разі порушення її умов або за згодою сторін.

7.4. Зміни до договору вносяться за згодою сторін шляхом укладення додатків до договору, що є невід'ємною частиною договору про дуальну форму здобуття вищої освіти.

7.5. Укладання договору про дуальну форму здобуття вищої освіти, організація та проведення навчання за професіями, пов'язаними з роботами у шкідливих та важких умовах праці, а також з роботами підвищеної небезпеки, здійснюється відповідно до чинного законодавства з охорони праці та з урахуванням вимог нормативно-правових актів, які регламентують умови праці і навчання за такими спеціальностями.

7.6. Термін здобуття вищої освіти за дуальною формою на суб'єкті господарювання не може бути більше шести місяців за один навчальний рік.

7.7. Дія договору може бути продовжена на період відсутності здобувача вищої освіти з поважної причини за наявності відповідних документів (довідка від лікаря, довідка з деканату про необхідність переривання дуальної форми здобуття вищої освіти тощо).

8. Фінансове забезпечення

8.1. Фінансування навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти здійснюють коштом державного бюджету, коштом юридичних (фізичних) осіб, коштом суб'єктів господарювання та інших джерел, не заборонених законодавством.